

## ЮВІЛЕЇ

### ОЛЕНА ОЛЕКСІЇВНА МАРКОВА: ДО 80-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ



Виповнилося 80 років з дня народження заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Маркової Олени Олексіївни - багаторічного завідувача кафедри патологічної фізіології Тернопільського державного медичного університету ім. І. Горбачевського. Вона народилася 12 січня 1930 р. у містечку Гнівани Тиврівського району поблизу Вінниці. У 1948 р. із золотою медаллю закінчила середню школу, 1954 р. - Вінницький медичний інститут з відзнакою. У 1954-57 рр. навчалася в аспірантурі, після закінчення якої отримала скерування у щойно відкритий Тернопільський медінститут. 1 липня 1957 р. їй було зараховано асистентом кафедри патологічної фізіології. На цій кафедрі Олена Олексіївна пройшла шлях доцента (з 1964 р.), професора (з 1970 р.) і завідувача (1975-1996 рр.). Останнім часом працювала на посаді професора кафедри. Володіючи різноманітними методами патофізіологічного експерименту, вона з перших днів роботи проявила себе ініціативним, ерудованим науковцем. Головним напрямком її досліджень було вивчення нервової та ендокринної регуляції при кисневому голодуванні. 1958 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Про значення функціонального стану центральної нервової системи у змінах дихання при асфіксії» (науковий керівник - проф. Я.М. Бритван), 1968 р. - докторську дисертацію «Нейрогуморальна регуляція функцій при кисневому голодуванні» (науковий консультант - акад. М.М. Сиротинін). З ініціативи Олени Олексіївни у 70-х роках на кафедрі успішно розроблялася проблема гіпокнезії, у 80-90-х роках - різні аспекти адреналінової міокардіодистрофії. За результатами цих досліджень виконано одну докторську і 14 кандидатських дисертацій. Олена Олексіївна самостійно і в співавторстві з проф. ЮТ. Коморовським і кандидатом медичних наук В.С. Данилишиною надрукувала чотири монографії: «Як запобігти ожирінню» (1981, 1993), «Лікування ожиріння» (1986), «Адреналінова міокардіодистрофія і реактивність організму» (1997), «Міокардіодистрофія і реактивність організму» (1998). О.О. Маркова - автор понад 200 наукових праць, учасниця численних з'їздів, конференцій, пленумів товариства патофізіологів, а також міжнародних форумів. 1984 р. вона виступала з доповіддю на навчально-методичній конференції в Слівенському напіввищому медичному інституті ім. Петра Берона (Болгарія), 1993 р. доповідала про наукові здобутки кафедри на VII Міжнародному конгресі з екології в Лодзі (Польща). Наприкінці 60-х років проф. О.О. Маркова розробила й впровадила в практику охорони здоров'я Тернопільської, Рівненської та Хмельницької областей методику беззондової інтрагастральної оксигенотерапії для лікування аліментарного ожиріння і цукрового діабету. Результатом цих досліджень стали дві методичні рекомендації для лікарів (1973, 1977), авторське свідоцтво і кандидатська дисертація Л.В. Гончар (1979). Всього ж у О.О. Маркової - 8 авторських свідоцтв і 11 рацпропозицій. Маючи великий педагогічний досвід, Олена Олексіївна постійно проводила методичну роботу. Під її керівництвом було підготовлено і надруковано методичні вказівки до практичних занять, завдання до тестового контролю знань, матеріали для підготовки до іспитів. Вона видала навчальні посібники «Експеримент - основний метод патологічної фізіології» (1982), «Адреналінова міокардіодистрофія» (1997), «Реактивність і резистентність організму» (1997), «Киснєве голодування організму» (1997), лекцію «Атеросклероз» (1990). Олена Олексіївна взяла найактивнішу участь у розробці міжкафедральної програми «Основи профілактики» (1983). Протягом усього часу О.О. Маркова проводила виховну й громадську роботу - була науковим керівником СНТ, головою комісії з роботи з молодими вченими, членом правління наукового товариства патофізіологів України, членом республіканського комітету з навчально-дослідної роботи студентів, членом спеціалізованих рад Львівського і Тернопільського медичних університетів, заступником голови правління обласного товариства «Україна», ректором

народного університету «Здоров'я» на бавовняному комбінаті. Неодноразово виступала з лекціями на обласному радіо, опублікувала в періодичній пресі коло 30 статей на наукову і суспільну тематику. Наукова, педагогічна і громадська діяльність проф. О.О. Маркової була відзначена медаллю «За доблесну працю» (1970), Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1976), медаллю «Ветеран праці» (1984). Указом Президента України від 5 березня 1997 р. за вагомі досягнення у праці та високу професійну майстерність вона була удостоєна почесного звання заслуженого діяча науки і техніки України. Померла Олена Олексіївна 21 березня 2000 р.

Особливо хочеться відзначити вагомий особистий внесок професора Маркової О.О. у підготовку для курорту Трускавець як біля сотні лікарів, котрі пройшли через її кафедру, так і низки кандидатів медичних наук, у котрих вона була офіційним опонентом.

Світла пам'ять про Олену Олексіївну назавжди залишиться в серцях вдячних студентів та учнів.

Редколегія журналу  
Асоціація учених м. Трускавця